

ע"פ 67569/07/18 - מתן אהרון זיסמן אלון נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 67569-07-18 זיסמן אלון נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט ערן קוטון

מעורר מתן אהרון זיסמן אלון

נגד

משיבה מדינת ישראל

פסק דין

1. לפני ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום לתעבורה בחיפה (להלן: "בית משפט קמא") שניתן בגדרי תת"ע 2695-10-17.

ההליך לפני בית משפט קמא

2. לפני בית משפט קמא הונח כתב אישום בו יוחסה למערער עבירה של נהיגה בשכרות שבוצעה בתאריך 8.7.17 בסמוך לשעה 03:20.

על פי כתב האישום, נהג המערער בדרך יגאל ידן בחיפה, בהיותו שיכור, בכך שבדגימה של אויר נשוף נמצא כי ריכוז האלכוהול בליטר אחד של אויר נשוף הוא 475 מיקרוגרם, העולה על המידה הקבועה בחוק.

בדיון שהתקיים בבית משפט קמא בתאריך 3.7.18, הודיעו הצדדים כי הגיעו להסדר טיעון לפיו המערער יודה בעובדות כתב אישום מתוקן בעבירה של נהיגה תחת השפעת משקאות משכרים, לפי תקנה 26(2) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961. כן הוסכם כי המשיבה תעתור לעונש מאסר בפועל ולו בעבודות שירות, לצד רכיבים נוספים, ואילו ב"כ המערער יוכל לטעון לעניין העונש באופן חופשי.

3. בית משפט קמא שמע את טיעוני הצדדים לעונש ובתאריך 18.7.18 גזר את דינו של המערער. לאחר שנקבע מתחם עונש הולם הנע בין שלושה לשנים-עשר חודשי פסילה בפועל, לצד קנס משמעותי, ולאחר שהתייחס לנתוניו ונסיבותיו של המערער, נגזרו על המערער רכיבי הענישה שלהלן -

קנס בסך 2000 ₪ לתשלום בחמישה תשלומים שווים ורצופים החל מתאריך 3.9.18; פסילה מלנהוג ו/או מלקבל ו/או מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של שמונה חודשים בפועל בניכוי שלושים ימי פסילה מנהלית; פסילה מלנהוג ו/או מלקבל ו/או מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של חמישה חודשים על תנאי למשך שלוש שנים, והתנאי הוא שהמערער לא יעבור אותה עבירה בגינה הורשע או אחת העבירות המפורטות בתוספת הראשונה או בתוספת השנייה לפקודת התעבורה [נוסח חדש]; מאסר על תנאי לתקופה של ארבעה חודשים

שלא יעבור בתוך שלוש שנים עבירה של נהיגה בשכרות או עבירה של נהיגה תחת השפעת משקאות משכרים או עבירה של נהיגה בפסילה.

4. המערער ממאן להשלים עם גזר הדין ואת עיקר חיציו הפנה לתקופת הפסילה בפועל אשר נגזרה עליו.

עיקר טיעוני הצדדים

5. בהודעת ערעור מפורטת ומנומקת טען המערער כנגד רכיב הפסילה בפועל.

לטענתו, בית משפט קמא שגה פעמיים, הן כאשר מצא לסטות מרף ההסדר הנמוך שאליו עתרה ההגנה והן כאשר נימק את החלטתו שלא להטיל פסילה ברף הנמוך, בכך שהביא בחשבון את עברו התעבורתי של המערער שכלל עבירה דומה שבוצעה בשנת 2008.

לגישת המערער, בית משפט קמא התעלם באופן מוחלט מתיקון כתב האישום לקולא, מטיעוניה של ההגנה לעונש, מנסיבותיו האישיות של המערער ומעקרון ההלימה.

בנוסף נטען שבית משפט קמא לא נתן משקל הולם לנסיבות ביצוע העבירה כפי שתוארו מפי ב"כ המערער, מפי המערער ומפי אמו, ולחוות הדעת הרפואית שהוגשה אשר חיזקה את טיעוני ההגנה בעניין מצבו הרפואי המיוחד של המערער בעת ביצוע העבירה.

לשיטת המערער, אם בית משפט קמא לא היה מתייחס לעבירה דומה קודמת, היה נעתר לרף הנמוך של המתחם לו עתרה ההגנה במסגרת ההסדר. מדובר בעבירה שעונש החובה הקבוע לצידה עומד על שלושה חודשי פסילה בלבד. לא היתה כל סיבה לסטות לחומרא מעונש זה. יתירה מכך, היתה הצדקה לסטות לקולא מעונש החובה ולהטיל רכיב פסילה מותנית בלבד.

לטענת ב"כ המערער, אימץ בית משפט קמא את טיעוני ההגנה ושקל את מאפייניו החיוביים של המערער, לרבות הודאתו המידית בכתב האישום המתוקן ונסיבותיו האישיות. עם זאת, זקף לחובת המערער ביצועה של עבירה קודמת שנרשמה לחובתו ובוצעה בשנת 2008. בית משפט קמא החליט להשית על המערער עונש המהווה כמעט שילוש של עונש המינימום הקבוע בדין. זאת על אף שבית משפט קמא הופנה לפסקי דין לפיהם הושתו עונשים הכוללים שלושה חודשי פסילה בפועל בלבד בגין עבירה של נהיגה תחת השפעת משקאות משכרים.

על פי הטענה, פסילת רישיון הנהיגה של המערער למשך שמונה חודשים מהווה חריגה קיצונית מהרף הנמוך לו עתרה ההגנה ומהרף שנקבע בפסקי דין רבים בבתי המשפט לתעבורה ובבתי המשפט המחוזיים בעניין כגון דא.

להודעת הערעור צורפה התייחסות לפסקי דין רבים בהם הוטלו עונשים מתונים יותר על נהגים שכשלו בביצוע

עבירה דומה.

סבור המערער שיש להקל בעונשו באופן משמעותי, לבטל את רכיב הפסילה בפועל ולחילופין להעמידו על שלושה חודשי פסילה בפועל בלבד.

6. בדיון שנערך בתאריך 20.8.18 חזר ב"כ המערער על טענותיו והוסיף כי המערער הורשע בעבירה שעניינה נהיגה תחת השפעת אלכוהול ומשקאות משכרים, אשר העונש בגינה עומד על שלושה חודשי פסילת חובה. המחוקק קבע כי בנסיבות מיוחדות רשאי בית המשפט לסטות מענישת החובה, ולא בכדי הסכימה המשיבה שההגנה תטען באופן חופשי אף לעונש שלא כולל פסילה בפועל.

ב"כ המערער טען כי נסיבות המקרה ונסיבותיו של המערער מצדיקות סטייה כאמור.

לבית משפט קמא הוגשה חוות דעת רפואית המדגישה ומאפיינת את המצב הבריאותי בו נתון היה המערער בזמן האירוע. המערער סובל ממחלה שהובילה אותו למצב בו היה נתון. בית משפט קמא התחשב בנתון זה אך לא נתן לו את המשקל ההולם בעת גזירת הדין, בפרט שהמערער ניפסל מנהלית לתקופה בה היה על בית משפט קמא להסתפק.

ב"כ המערער הוסיף והפנה לפסקי דין רבים בהם נקבעו עונשי פסילה בפועל לתקופות קצרות לאין ערוך.

7. מן העבר השני, ביקשה המשיבה לדחות את הערעור.

לטענת המשיבה, הערעור נסב על כך שבית משפט קמא לא נעתר לבקשותיו של ב"כ המערער במלואן. עם זאת, בגזר הדין נשקלו במפורש הנסיבות לקולא ולחומרא בגין סבר בית משפט קמא שיש להשית את תקופת הפסילה כפי שהוטלה. בית משפט קמא אף התייחס לחוות הדעת הרפואית שהובאה לעיונו ונתן לה את המשקל הראוי. טענת המערער לפיה המשקל שיש לתת לחוות הדעת אמור להיות גדול יותר, שכן המחלה היא שהובילה את המערער לבצע את העבירה, מהווה "הסרת אחריות" ולא כך קובעת חוות הדעת.

המערער הודה ששתה משקאות משכרים והודה שנהג תחת השפעתם.

לפי חוות הדעת מחלתו של המערער יכולה להשפיע על הבדיקה של ריכוז האלכוהול בגופו אך אין בה הסבר לעובדה שהמערער כשל בבדיקת המאפיינים בפרמטרים מסוימים. כך לדוגמה התנדנד בעת עריכת הבדיקה. גם אם חוות הדעת יכולה להסביר את מצבו של המערער בחלקו, עדיין בהתנהגותו ניכרו מאפיינים שלא הוסברו.

בית משפט קמא סבר שמתחם העונש ההולם נמצא בין שלושה לשנים-עשר חודשי פסילה בפועל והטיל על המערער שמונה חודשי פסילה בפועל. הענישה ממוקמת במסגרת מתחם העונש ההולם שנקבע ולא הוצדקה סטייה ממנו, בין אם לקולא ובין אם לחומרא.

במהלך טיעוניה הגישה המשיבה את גיליון הרישום התעבורתי של המערער.

מן הגיליון עולה כי המערער הורשע בשנת 2010 בגין עבירה דומה שנעברה בשנת 2008. על המערער הושתו שלושה חודשי פסילה בפועל אך הוא לא השכיל ללמוד מאותו אירוע. לפיכך, בצדק סבר בית משפט קמא שיהיה זה נכון להטיל עליו, זאת הפעם, שמונה חודשי פסילה בפועל בגין ביצוע עבירה חוזרת.

עסקין במערער שקיבל רישיון נהיגה בשנת 2006. מאז צבר לחובתו שבע הרשעות בעבירות תעבורה. אין מדובר בעבר תעבורתי קל.

בנוסף נטען כי יש לראות בחומרה את העבירה שביצע המערער. כך גם ניתן ללמוד מטיעוני המשיבה לעונש בבית משפט קמא. האירוע בו עסקין עלול לסכן בני אדם ותוצאות עבירות מן הסוג דנן נראות בכבישי הארץ מדי יום ביומו. במקרה זה הסתיים האירוע בכתב אישום ובדין משפטי, אך תוצאותיו בנקל היו עלולות להסתיים בצורה קטלנית. תליית האשמה או האחריות במחלת המערער מסתמנת כאי לקיחת אחריות על אף הודאת המערער במיוחס לו.

לאור האמור טענה המשיבה כי העונש שהוטל ראוי ומאוזן. בית משפט קמא נטל בחשבון גם את הנסיבות לקולא וגם את הנסיבות לחומרא. הענישה שהוטלה אינה מצדיקה התערבות ערכאת הערעור. אף אין בפסיקה שהוגשה כדי להצדיק הקלה, שכן כל מקרה נשקל לגופו והענישה היא אינדיבידואלית.

8. בתשובה טען ב"כ המערער כי הוכח שבתי המשפט המחוזיים התערבו והקלו אף במקרים בהם הוטלו מלכתחילה עונשים שאינם קיצוניים בחומרתם. נטען כי אין לראות בעברו התעבורתי של המערער משום עבר תעבורתי מכביד ולא היתה הצדקה לסטייה לחומרא מענישת החובה. כן נטען בשנית כי במקרה דנן הוכחו נסיבות ייחודיות אשר הצדיקו סטייה לקולא מענישת החובה.

דיון והכרעה

9. עיינתי בנתונים שלפניי ושקלתי עניינו של המערער.

10. הלכה עמנו לפיה ערכאת הערעור לא תתערב בענישה שנקבעה בערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים בהם הענישה שהוטלה חורגת באופן בלתי סביר ממדיניות הענישה המקובלת והנהוגה, או כאשר ניכרת טעות בולטת על פני הדברים בגזר דינה של הערכאה הדיונית. ערכאת הערעור אינה גוזרת מחדש את הדין ותחום התערבותה מוגבל כאמור לנסיבות המפורטות לעיל.

נפסק לדוגמא בע"פ 5184/14 פלוני נ' מדינת ישראל (3.8.16) -

"בפתח הדברים, ראוי לחזור ולהזכיר את ההלכה המושרשת, לפיה ערכאת הערעור אינה נוטה להתערב במידת העונש שהושת על ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים של סטייה קיצונית ממדיניות הענישה הנהוגה במקרים דומים, או כאשר נפלה בגזר הדין טעות מהותית (ע"פ 8109/15 אביטן נ' מדינת ישראל (9.6.2016); ע"פ 2826/15 עביד נ' מדינת ישראל (7.6.2016); ע"פ 6040/14 נג'אר נ' מדינת ישראל (31.5.2016)).".

כן נפסק בע"פ 7190/15 מדינת ישראל נ' סלוצקי (5.7.16) -

"ככלל, תימנע ערכאת הערעור מלהתערב בעונש שהשיתה הערכאה הדיונית על נאשם, כל עוד לא נפלה טעות בולטת בגזר הדין או חריגה באופן מובהק מרף הענישה הנהוג בנסיבות דומות [...]."

בע"פ 512/13 פלוני נ' מדינת ישראל (4.12.13) נקבע -

"נקודת המוצא בסוגיה שלפנינו נשענת על ההלכה, לפיה ככלל - אל לה לערכאת הערעור להתערב בעונש שהושת בערכאה הדיונית, אלא אם כן מדובר בסטייה מהותית ממדיניות הענישה הראויה, או כאשר מתקיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות את הדבר. הנה כי כן, התערבות במידת העונש תעשה על-ידי ערכאת הערעור רק אם "הערכאה הדיונית נכשלה בטעות, או שהעונש שנגזר על ידה חורג במידה קיצונית מן העונשים המוטלים, בדרך כלל, בנסיבות דומות".

נכון להפנות במקרה דנן אף אל דברים שנאמרו לפני שנים לא מעטות בגדרי ע"פ (מחוזי ת"א-יפו) 71933/06 קלגסבלד נ' מדינת ישראל (8.2.07) -

"הלכה היא "כי בית המשפט המחוזי אינו חליפו של בית המשפט השלום והוא אינו דן בענין תוך הפעלת שיקולים אותם היה מפעיל לו ישב כערכאה ראשונה" (ר"ע 152/84 מדינת ישראל נ' אורי קריף, פ"ד לח(1) 839, 840). וכן, "כלל מקובל הוא, שערכאת ערעור, בדונה במידת העונש, בכל סוגי העבירות, איננה דנה בענין כאילו היא באה להטיל את העונש מעיקרו ואינה מטילה את העונש שהיא היתה גוזרת לנאשם לו ישבה כערכאה ראשונה" (פס"ד סיריה רפאל הנ"ל, עמ' 182).

על בתי המשפט המחוזיים לנהוג ריסון ואיפוק במידת ההתערבות בענישה שהוטלה בבית משפט השלום, וכך מצאו הדברים ביטוי בפסיקת בית המשפט העליון:
"במציאות המצערת שלנו, יש להטיל עונשים חמורים ומרתיעים על אלה הפוגעים בבטיחות התנועה בדרכים. מידת הרחמים בה נוהג בית המשפט המחוזי, בהתערבו במידת העונש, כל אימת שבית המשפט לתעבורה מנסה לשנות את רמת הענישה המקובלת כדי לנקוט בצעדים עונשיים מחמירים יותר, עלולה, חס וחלילה, להוות פגיעה במשתמשים אחרים בדרך" (רע"פ 262/91 ארביב נ' מדינת ישראל, פ"ד מה(2) 580).

11. בעניינו לא מצאתי טעות מהותית בגזר דינו של בית משפט קמא ואף לא סטייה קיצונית ממדיניות הענישה המקובלת, אשר יש בהן להצדיק את התערבות ערכאת הערעור.

המערער נהג בשעת לילה מאוחרת (שלא לומר שעת בוקר מוקדמת) בהיותו תחת השפעת משקאות משכרים, ולא בפעם הראשונה. התנהגות זו מסכנת את ציבור המשתמשים בדרך ומהווה סיכון לא מבוטל אף לנהג עצמו. בצדק ציינה המשיבה כי מקרים מן הסוג הנדון מסתיימים לא פעם בתוצאות קשות. כן אעיר כי מדיניות הענישה בגין עבירה כמו זו שעבר המערער משתרעת על קשת רחבה. במקרים חריגים אף הוטלו עונשי מאסר בפועל בגין עבירה זו. כך לדוגמא הוטל עונש מאסר בפועל למשך שמונה חודשים שאושר בערכאת הערעור. בקשת רשות ערעור נדחתה בבית המשפט העליון ברע"פ 1948/16 אבו קטפאן נ' מדינת ישראל (21.4.16).

12. במקרה דנן נימוקיו של בית משפט קמא נכוחים.

בניגוד לטענת המערער, בית משפט קמא נתן דעתו לנסיבותיו האישיות של המערער, למצבו הרפואי, להבעת החרטה ולנזק שייגרם לו מפסילה ארוכה כמו גם ליתר טיעוני ההגנה. עם זאת, בית משפט קמא לא מצא באלה משום נימוקים חריגים ומיוחדים המצדיקים סטייה מענישת החובה הקבועה בדיון.

בית משפט קמא העמיד את עונשו של המערער בסמוך למרכז מתחם העונש ההולם שנקבע, מאחר ולטעמו ביצועה של עבירה דומה בעבר מצדיק החמרה וסטייה לחומרא מפסילת החובה. סבורני כי גזירת עונש זהה או מקל מזה שנגזר על המערער בעבר בגין עבירה זהה מעביר מסר לא ראוי. בעונש מקל יתר על המידה אין כדי להרתיע את היחיד ואת הרבים העלולים לנהוג כמותו, ואין בו להוות תמרור אזהרה שיהיה בו למנוע ביצוע עבירות דומות בעתיד. אדגיש כי המשיבה בקשה לגזור על המערער מאסר לריצוי בפועל, אך בית משפט קמא לא סבר כי הרשעת המערער בעבר בביצוע עבירה דומה מצדיקה החמרה כה קיצונית.

נוכח כלל הנתונים שעמדו לנגד עיני בית משפט קמא ועומדים כיום לפני ערכאת הערעור, דומה כי העונש שהוטל על המערער אינו חמור כל עיקר ומאזן הוא נכונה בין כלל השיקולים הצריכים לעניין, הן אלה שנקפו לחובת המערער והן אלה העומדים לזכותו.

סוף דבר

13. בהצטבר כלל הטעמים שלעיל לא מצאתי הצדקה להיעתר לערעור.

הצדדים הביעו הסכמתם לפיה פסק הדין יינתן בהעדרם.

המזכירות תשלח את פסק הדין לצדדים ותוודא קבלתו.

ניתן היום, ט"ו אלול תשע"ח, 26 אוגוסט 2018, בהעדר הצדדים.